

Odlično prihvaćen program za Finansijsko opismenjavanje Roma

U okviru međunarodnog projekta Grundtvig Multilateral – Financial literacy for Roma (FINALLY: <http://finally.splet.arnes.si/>), RIC Novo mesto je zajedno sa partnerima iz pet evropskih država razvio program edukacije i specijalan instrumentarijum za njegovu realizaciju prilagođen posebnim potrebama romske manjine usmeren na sticanju novih, upotrebljivih veština za finansijsko opismenjavanje. Tokom prolećnih i letnjih meseci implementirali smo pilot aktivnosti i testirali program i instrumentarijum u gotovo svim državama gde se realizuje ovaj projekat. U Sloveniji je obuka za trenere obavljena u maju u trajanju od 24 nastavna časa. Krajem juna je prva grupa Roma okončala svoj 56-očasovni program edukacije. Učila koja su nastala kao rezultat projekta testiralo je 19 Roma, od čega je njih 17 uspešno okončalo program.

Program sadrži četiri modula/celine:

- Kućni budžet – planirajte unapred i pametno trošite
- Štednja za budućnost
- Pozajmljivanje uz oprez
- Povećanje prihoda

Ovaj program će unaprediti odnos ciljne populacije prema novcu, finansijskom planiranju u porodici, životni standard i poverenje u organizacije koje pružaju finansijske usluge. Pored mentora iz RIC-a, program edukacije je obogaćen posetama službenika banke i preduzetnika. Sam program, ali i instrumentarijum pozitivno su ocenjeni od strane Roma i stručnjaka iz ove oblasti. Program se može i dalje razvijati, i uz neznatna prilagođavanja koristiti u edukaciji dece i odraslih pripadnika drugih osetljivih društvenih grupa.

Trenutno se završava nastavni materijal za program edukacije sa instrumentarijumom za njegovu realizaciju i to na nacionalnim jezicima svih država u kojima se sprovodi ovaj projekat.

Romi iz Bugarske pozitivno reagovali na kurs Finansijskog opismenjavanja Roma

Tokom letnjih meseci HESED je realizovao pilot aktivnosti edukacije u okviru projekta FINALLY. Rezultati ove aktivnosti ohrabruju. Učesnici su veoma pozitivno reagovali na program i pristup kojim su uključivani u tematiku. Edukativni kurs je pomogao učesnicima da uoče nove mogućnosti u radu sa novcem, finansijskom planiranju i posebno suočavanju sa izazovima koji ih očekuju u životu. Većina učesnika smatra veoma korisnim tematiku štednje i kontrole troškova u domaćinstvu, na bazi plana štednje. Pored toga, pilot aktivnosti su obezbedile vredan input u

kritičkom sagledavanju sadržaja programa, a posebno praktičnih vežbanja koje su sastavni deo programa nastave.

Provera Finally kursa u Pjaćenci, Italija

Delovi celovitog kursa edukacije, koji je razvijen u okviru projekta FINALLY, testirani su od strane agencije Codici u saradnji sa ARCO socijalnom kooperativom, u okviru 20-očasovnog programa edukacije sprovedenog u Pjaćenci. Učesnici su boravili u kampu pod pokroviteljstvom Opštine Pjaćenca, kao i u posebnim objektima za stanovanje. Nakon izvedene edukacije učesnici su potvrdili važnost podizanja nivoa kompetencija u ovoj oblasti. Po izjavama učesnika, pojedinačno najvažnija pitanja odnose se na mogućnost pronalaženja zaposlenja i prepoznavanja prilika za preduzetničke aktivnosti, jer većina ovih porodica živi od prikupljanja starog željeza, od čega se sve lošije živi, pa je ekonomska nesigurnost sve prisutnija. Verzija nastavnog materijala na italijanskom jeziku će uskoro biti dostupna preko interneta, i to u formatu prilagođenom korisnicima, čime se, onima koji bi želeli da rade na razvijanju finansijskih veština Roma, olakšava pristup nastavnim materijalima.

Photo by Luca Meola

Uspešan pilot trening u Slovačkoj

U mesecu maju, Fakultet za zdravstvenu zaštitu i socijalni rad Univerziteta iz Trnave radio je na implementaciji treninga za trenere. Socijalni radnici angažovani u Romskim zajednicama i osobe angažovane u radu sa Romima na terenu testirali su nastavne materijale u okviru pilot edukacije. Tokom trodnevne aktivnosti učesnici su imali priliku da isprobaju nastavni material uz nadzor

glavnih trenera. Tokom rada po modulima, diskutovalo se o njihovom sadržaju i mogućnostima da se sadržaj unapredi na osnovu iskustva osoba angažovanih u radu sa Romima na terenu i preprekama sa kojima se oni sreću prilikom realizacije programa edukacije o finansijskom opismenjavanju.

Nakon treninga, treneri koji su obuku prošli obučavaće ciljnu grupu Roma. U septembru smo obavili trening za Rome iz centralne Slovačke. Treneri su međusobno razmenili iskustva sa treninga uz prisustvo glavnih trenera. Trenutno je u toku evaluacija svih aktivnosti realizovanih u okviru projekta FINALLY.

Većina učesnika edukacije realizovane u Srbiji jasno izrazila zadovoljstvo sa sadržajem programa

U septembru mesecu je Ekonomski fakultet u Nišu uspešno okončao pilot implementaciju FINALLY kursa edukacije. Ovaj segment aktivnosti smatra se ključnim za konačnu proveru kvaliteta i saobraznosti nastavnog materijala produkovanog u prethodnim aktivnostima. Sa treninzima se počelo u maju i nastavljeno tokom meseca septembra. Kroz program edukacije prošlo je dvadeset trenera – edukatora, većinom pripadnika romske populacije, vrlo aktivnih u organizacijama posvećenim romskim pitanjima, a u saradnji sa već edukovanim trenerima organizovan je program edukacije u punom trajanju za pripadnika ciljne populacije. Većina učesnika neskriveno je izrazila zadovoljstvo sa organizacijom i sadržajem programa kao i interes da se ovaj program edukacije nastavi kroz slične treninge u različitim romskim sredinama.

Trening je u većem delu praćen i zabeležen kamerom od strane elektronskih medija specijalizovanih za romska pitanja. Petominuta reportaža uporedo sa web prezentacijom projekta FINALLY može se naći na sledećem linku <http://romaworld.rs/?p=905>. Video zapisom su zabeležene izjave učesnika, predavača, kao i delovi predavanja.

Pilot aktivnosti u grčkoj opštini Megara

Action Synergy, jedan od partnera na projektu FINALLY postigao je sporazum sa Opštinom Megara, koja se nalazi na zapadnom delu Atike, a naseljava je 30.000 žitelja, od kojih je veliki broj Roma, kako bi se organizovala edukacija sa ciljem finansijskog opismenjavanja romske populacije. Kursevi edukacije će biti organizovani uz aktivno učešće lokalnih vlasti, lokalnog trening centra i romskih organizacija u regionu. Neposredna uključenost lokalnih vlasti i romskih organizacija u izvođenju programa edukacije obezbediće održivost i nakon okončanja projekta. Edukovaće se uglavnom mlađi Romi (18-30 godina starosti) oba pola. Pre samog početka izvođenja kurseva za finansijsko opismenjavanje Roma, edukatori će proći obuku o metodici i programu kursa. Kao edukatori će se angažovati osobe već obučene za obrazovanje odraslih, kao i socijalni radnici sa značajnim iskustvom u radu sa ciljnom grupom.

